

Grzegorz Kieferling, Elżbieta Trela

Luźne znaleziska krzemiennych wyrobów bifacjalnych znad Lubaczówki

Komunikat ten dotyczy pięciu krzemiennych wyrobów bifacjalnych, które znaleziono przypadkowo w roku 2000¹. Wspomniane zabytki znajdują się w rękach prywatnych. Informacje o okolicznościach i miejscu znalezienia podajemy za właścicielem zbioru. W Radawie, pow. jarosławski w bliżej nieokreślonych okolicznościach znaleziono płoszcze, z Lubaczowa, pow. loco pochodzi sierp. Na zabytek ten uczniowie natrafili w lesie, w oberwanej skarpie. Obie miejscowości położone są nad Lubaczówką i w linii prostej odległe są od siebie o około 26 km (ryc. 1). W omawianej kolekcji zabytków znajdują się ponadto dwa grociki, pochodzące z okolic Biłgoraja oraz nóż sierpowaty, o którym wiadomo jedynie, że pochodzi z terenu Polski południowo-wschodniej.

1. Sierp (ryc. 3a). Forma półksiężycowata, o wyodrębnionej podstawie i ostrym wierzchołku. Krawędź wewnętrzna zębata, o prostym przebiegu (typ BI wg: J. Libera 2001, 55 i n., ryc. 34). Na przejściu podstawy w korpus dodatkowo wyretuszowana wnęka. Obydwie powierzchnie i krawędzie pokryte wyswieceniem. Wypukła, tylna krawędź naprawiana regularnym retuszem, który usunął partie wyswiecone. W tej fazie użytkowania wykonano (naprawiano?) wnękę i zmniejszono kształt podstawy.

Wymiary: długość 153 mm, szerokość max 46 mm, szerokość podstawy 16 mm, grubość max 12 mm.

Wykonany jest z surowca kredowego w typie krzemieni rejoywickich.

Chronologia: forma wyrobu najbardziej odpowiada zabytkom kultury trzcinieckiej (Taras 1997, 175).

2. Płoszcze (ryc. 3c). Krępe, o wierzchołku trójkątnym, z dobrze wyodrębnionym, krótkim trzonkiem (typ BBI wg Libera 2001, 25, ryc. 3). Na trzonku dwie słabo wyodrębnione wnęki, wykonane stromym drobnym retuszem. Koniec trzonka odłamany. Powierzchnie obrobione płaskim, szerokim retuszem powierzchniowym. Jeden z boków korygowany regularnym, drobnym przykrawędnym retuszem. Na wierzchołku odbicie o charakterze użytkowym – impaktowe.

¹ Autorzy dziękują serdecznie Panu Dr Januszowi Budziszewskiemu za cenne uwagi.

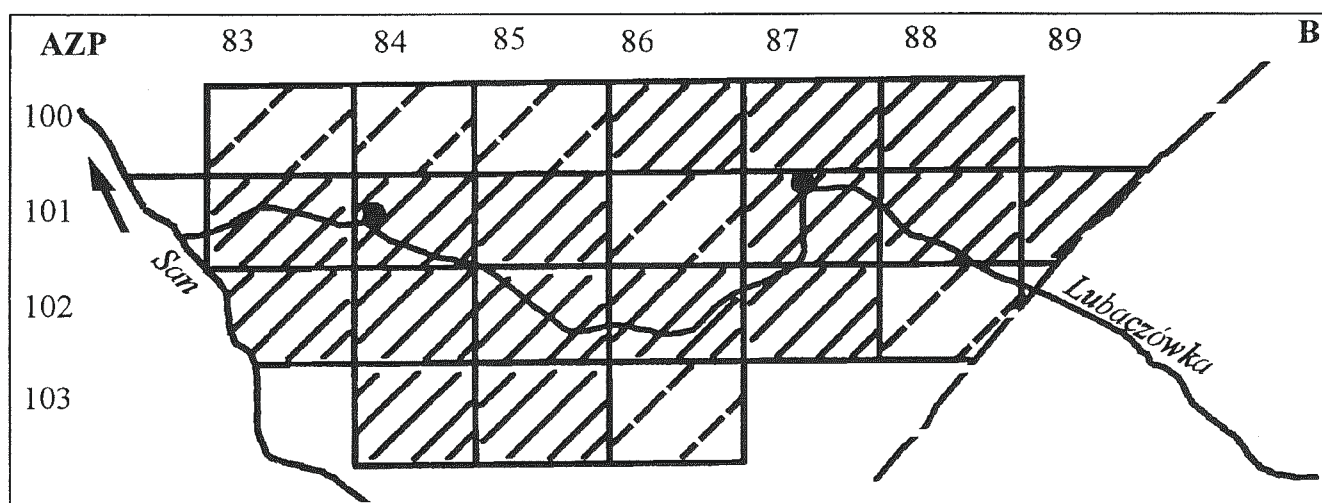
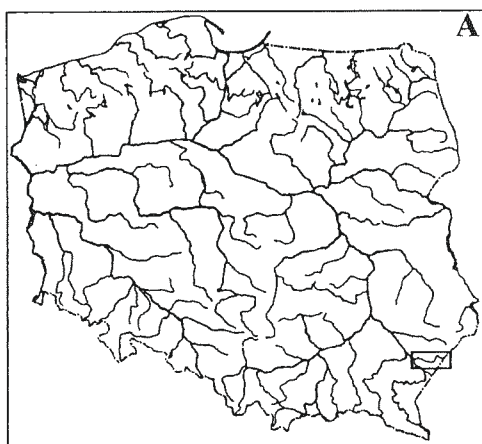
Wymiary: długość 99 mm, szerokość 52 mm, grubość max 8 mm.

Płoszcze wykonane jest z surowca wołyńskiego (powierzchnia w większości spatynowana).

Chronologia: zabytek można datować ogólnie na wczesną epokę brązu. Najczęściej wyroby tego typu łączy się z kulturą mierzanowicką.

Z dorzecza Lubaczówki znanych jest szereg stanowisk datowanych na wczesną i starszą epokę brązu (ryc. 2). W zdecydowanej większości zostały one odkryte w trakcie badań powierzchniowych (J. Chochorowski 1985; G. Kieferling 2001; A. Lubelczyk 1984, 1985a, 1985b, 1986, 1989, 1999, 2000; A. Lubelczyk, P. Mitura 1998; M. Prokša 1997a, 1997b). Na 6 z nich odkryto materiały kultury mierzanowickiej, a na 32 (w tym 7 punktów przypuszczalnych) – kultury trzcinieckiej. Ogólnie z wczesną i starszą epoką brązu wiązanych jest 46 stanowisk (w tym 13 niepewnych). Stanowiska z materiałami mierzanowickimi występują wyłącznie w zachodniej części opisywanego terenu, natomiast ślady osadnictwa trzcinieckiego rozkładają się w miarę równomiernie na całym analizowanym obszarze. Obraz ten jest jednak fragmentaryczny, gdyż część obszarów AZP nie została dotąd przebadana (ryc. 1), a ponadto znaczne partie omawianego terenu pokrywają lasy. Problematyka kultury trzcinieckiej we wschodniej Polsce omówiona została przez Halinę Wróbel (1991). Dorzecze Lubaczówki leży na południowym skraju opisywanego tam obszaru (Wróbel 1991, mapa 1).

3. Nóż sierpowaty (ryc. 4a). Forma podtrójkątna o wciętej krawędzi wewnętrznej (typ A2 wg: B. Bargiel, J. Libera 1997, 153, ryc. 2), o ostrym (wtórnie lekko zaokrąglonym) wierzchołku. Podstawa odłamana, a w części przypodstawowej, zarówno na szerszych powierzchniach jak i na ostrzu, ślady stłuczenia. Wewnętrzna krawędź noża wielokrotnie naprawiana retuszem bifacjalnym. Najmłodsze retusze strome lub prawie strome, nie zachodzące na szersze płaszczyzny. Zauważalne są kolejno nakładające się na siebie serie negatywów i wyswieceń. Widoczna również naprawa zewnętrznej krawędzi bardzo drobnym, stromym, retuszem krawędziowym wykonanym na jedną tylko stronę. Po naprawie kra-

Ryc. 1. A – lokalizacja dorzecza Lubaczówki; B – dorzecze Lubaczówki z zaznaczonym podziałem AZP. Gęsty szraf oznacza obszary przebadane, rzadki szraf przerywaną linią oznacza obszary nie przebadane do 2000 r. Punkty oznaczają położenie Radawy (AZP 101–84) i Lubaczowa (AZP 101–87)

Abb. 1. A – Lokalisierung des Zuflußgebietes von Lubaczówka; B – Zuflußgebiet von Lubaczówka mit der markierten AZP (Archäologisches Bild Polens) – Einteilung. Dichte Markierung bezeichnet die erforschten Gebiete, lockere Markierung mit der Strichlinie bezeichnet die bis zum Jahr 2000 nicht erforschten Gebiete. Punkte bezeichnen die Lokalisierung der Ortschaften Radawa (AZP 101–84) und Lubaczów (AZP 101–87)

Рис. 1. А – локализация бассейна Любачевки; В – бассейн Любачевки с сеткой квадратов АСП. Густая штриховка обозначает исследованную территорию, редкая штриховка пунктиром обозначает территорию, неисследованную до 2000 г. Точки обозначают расположение Радавы (АСП 101–84) и Любачова (АСП 101–87)

wędz ta nie uległa wyświeceniu, podobnie jak drobny, płaski retusz na szczycie wierzchołka. Wyświecenie (poza drobnymi partiami, o których wspomniano) pokrywa całe narzędzie i ma charakter polewy, miejscami, szczególnie w części przywierzchołkowej, niweluje wszystkie negatywy i granie międzynegatywowe.

Wymiary: długość 87 mm, szerokość max 31 mm (przy podstawie), grubość max 13 mm.

Wykonany jest z surowca kredowego w typie krzemieni wołyńskich, jednak na tyle mocno spatynowany, że nie można podać bliższego określenia.

Chronologia: forma w typie nawiązującym do strzyżowskich noży sierpowatych (B. Bargiel, J. Libera 1997). Analogiczna do formy noża pochodzącego z Jasła (J. Kopacz 2001, s. 89, tabl. LXXIII:1).

Bardziej skomplikowana wydaje się sprawa znalezionych dwu grocików.

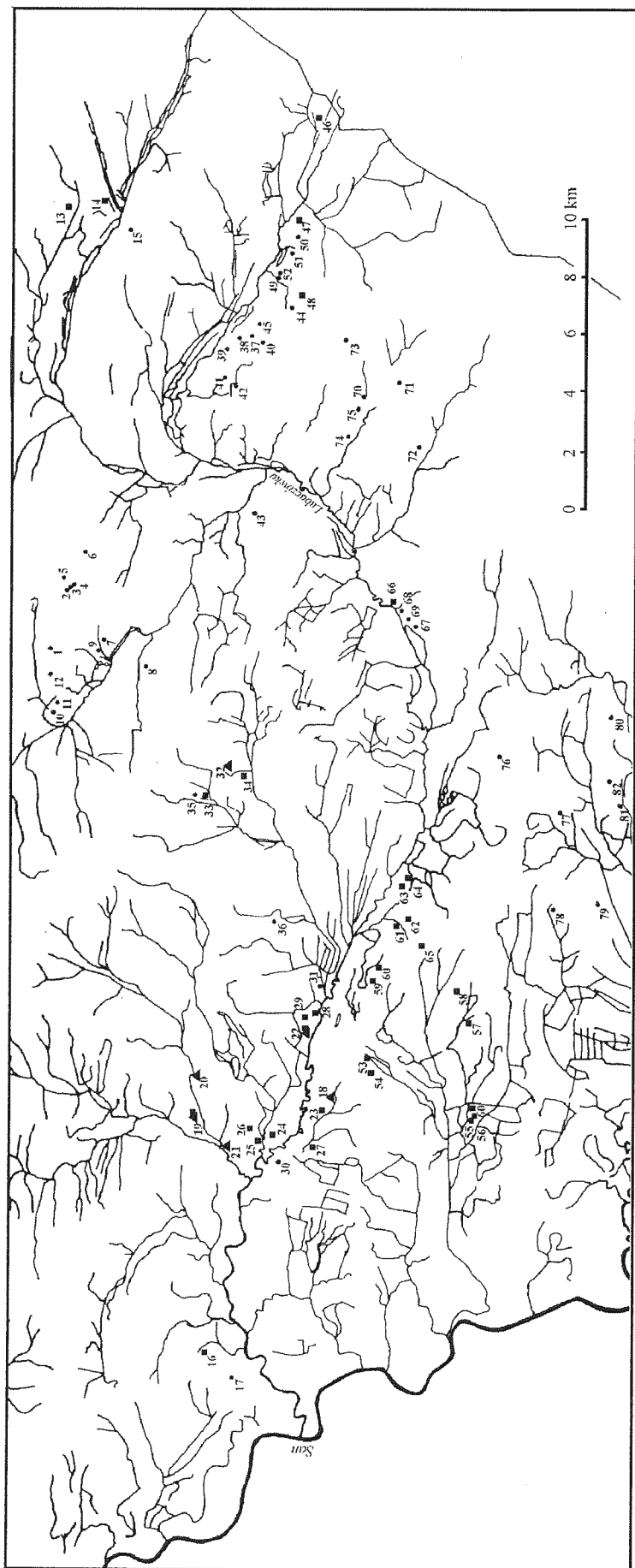
4. Grocik trzoneczkowaty (ryc. 4b). Forma wyrobu nie jest typowa, nawiązuje do krępych grocików trzoneczkowatych typu BBI wg J. Libery (2001, ryc. 3), oraz do grocików trzoneczkowatych ze skrzydełkami (W. Borkowski, M. Kowalewski 1997, ryc. 6).

Wymiary: długość 51 mm, max szerokość 30 mm, grubość max 7 mm.

Wykonany jest z surowca kredowego wołyńskiego.

Chronologia: można by wiązać ten wyrób z kulturą łużycką. Jednak z uwagi na wspomnianą nietypowość datowanie to należy traktować ostrożnie.

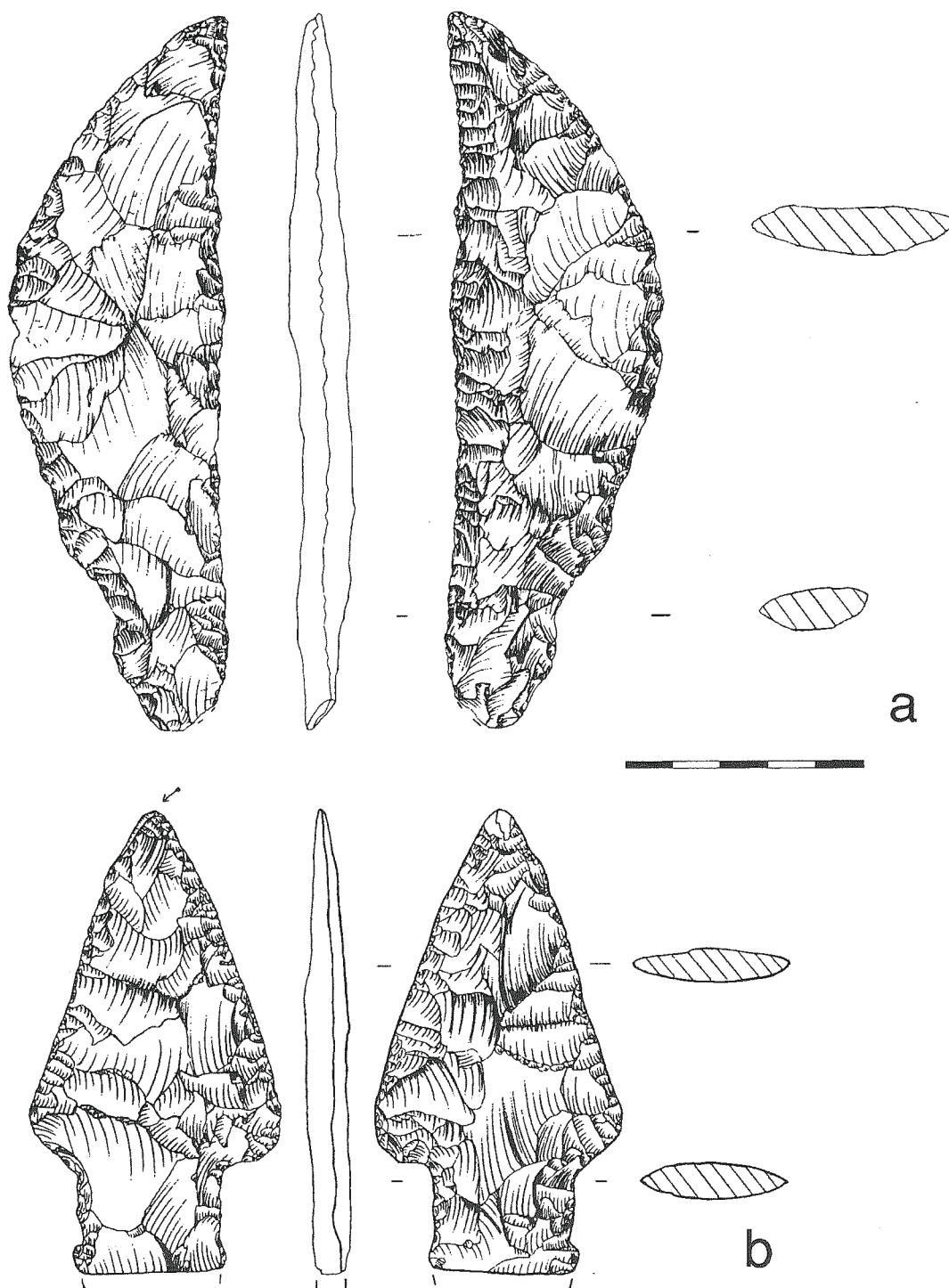
5. Grocik trzoneczkowaty (Ryc. 4c). Forma krępa, o krótkim słabo wyodrębnionym trzonku. Na stronie górnej, w części przywierzchołkowej zachowany jest fragment gładkiej po-

Ryc. 2. Lokalizacja stanowisk z badań AZP z materiałami z wczesnej i starszej epoki brązu z dorzecza Lubaczówki; numeracja punktów na mapie odpowiada numerom porządkowym w zestawieniu 1: ▲ – stanowiska z zabytkami kultury mierzanowickiej; ■ – stanowiska z zabytkami kultury trzcinieckiej; ● – stanowiska z zabytkami datowanymi ogólnie na wczesną i starszą epokę brązu

Abb. 2. Lokalisierung der AZP – Fundstellen mit dem aus dem Zuflußgebiet von Lubaczówka stammenden Material aus dem frühen und älteren Bronzezeit; Nummerierung der Punkte auf der Landkarte entspricht den Nummern in der Zusammenstellung 1: ▲ – Fundstellen mit den Funden der Mierzanowice – Kultur; ■ – Fundstellen mit den Funden der Trzciniec – Kultur; ● – Fundstellen mit den allgemein in die frühe und ältere Bronzezeit datierten Funden

Рис. 2. Местонахождение памятников согласно исследованиям АСП с материалами ранней и поздней эпохи бронзы в бассейне Любачевки; нумерация пунктов на карте соответствует порядковым номерам в своде 1; ▲ – памятники с находками мierzanowickiej культуры; ■ – памятники с находками trzcinieckiej культуры; ● – памятники с находками, датированными в целом ранней и поздней эпохой бронзы

Ryc. 3. a – Lubaczów, sierp; b – Radawa, płoszcze (rysunki: A. Kosik, E. Trela, M. Zając)

Abb. 3. a – Lubaczów, Sichel; b – Radawa, Speerspitze (Zeichnungen: A. Kosik, E. Trela, M. Zając)

Рис. 3. а – Любачов, серп; б – Радава, наконечник копья (рисунки: А. Косик, Э. Трела, М. Зайонц)

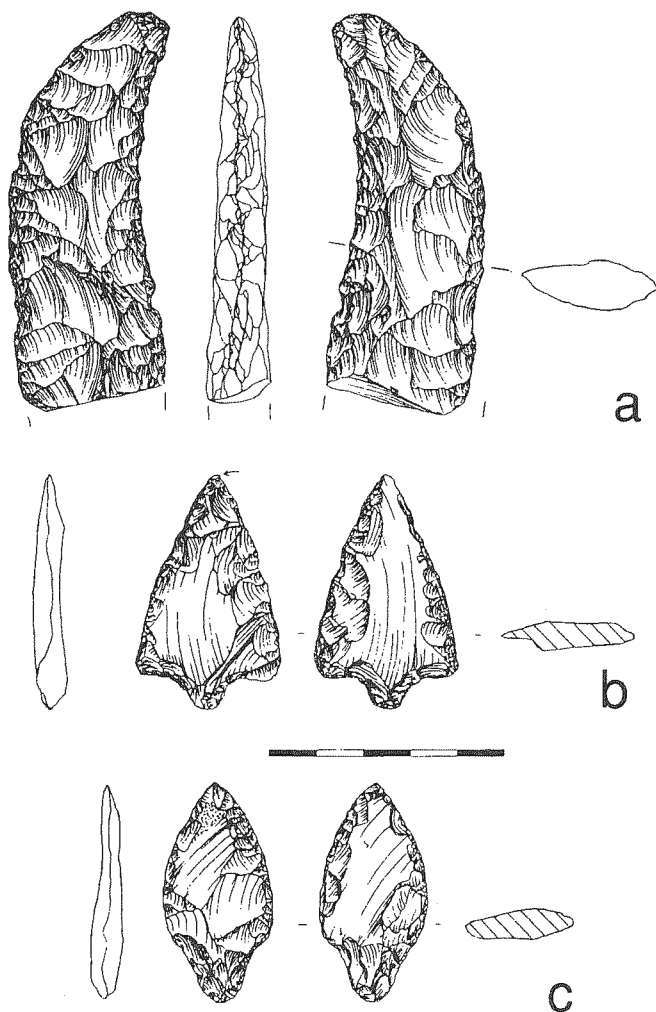
wierzchni korowej lub naturalnej, spatynowanej. Nawiązuje do typu ABII wg J. Libery (2001, ryc. 28).

Wymiary: długość 47 mm, max szerokość 24 mm, grubość max 6 mm.

Wykonany jest z surowca kredowego wołyńskiego, widoczne jest pasmowane zabarwienie krzemionki.

Chronologia: tylko ogólnie epoka brązu.

Pod względem technologicznym obydwa wyroby mają kilka specyficznych cech wspólnych. Wykonane są na szerokich odlupkach, lecz oś wyrobów przebiega prostopadle do osi półsurowca. Krawędzie o przebiegu falistym uformowane są retuszem w typie łuszczeniowego, który nie zachodzi daleko na powierzchnię. W związku z tym na powierzchniach znajdują się bardzo liczne nierówności. Pomimo to nie

Ryc. 4. a – Polska południowo-wschodnia (brak danych dla dokładniejszej lokalizacji), nóż sierpowaty; b i c – okolice Biłgoraja? grociiki
 Abb. 4. a – Südostpolen (Mangel an Angaben für die genauere Lokalisierung), sichelförmiges Messer; b und c – Umgebung von Biłgoraj? Pfeilspitzen
 Рис. 4. а – Юго-восточная Польша (данные для более точной локализации отсутствуют), серповидный нож; b и c – околицы Билгорая? наконечники стрел

ma negatywów odbić ścieniających. Na krawędziach obydwu grocików widać strome, stępujące mikrołuskanie, wykonane na jedną tylko stronę, nie jest to więc konsekwencja sposobu wydobycia lub przechowywania mimo, że niektóre negatywy sprawiają wrażenie stosunkowo świeżych. Otóż zarówno opisane elementy technologii, jak i nietypowa forma, szczególnie grocika z zadziarami, skłaniają do zastanowienia się nad ich autentycznością. Jak wiadomo wykonanie prostych form narzędzi krzemiennych nie stwarza wielkiego problemu nawet początkującemu współczesnemu wytwórcy. W tym wypadku ostateczny kształt narzędzi osiągnięto przy zastosowaniu najprostszej techniki – łuszczeniowej. Uzyskano formy masywne i nieregularne. Jednak nie posiadając żadnych informacji o kontekście znalezienia nie można jednoznacznie uznać tych zabytków ani za falsyfikaty ani oryginalne.

Od pewnego czasu obserwuje się wzmożone, amatorskie zainteresowanie starożytnościami. Popyt wywołuje podaż. Efektowne, o wysokich walorach estetycznych, wyroby krzemienne, jak przedstawione powyżej płaszcze z Radawy i sierp z Lubaczowa, mogą stanowić ozdobę niejednej kolekcji. Biorąc pod uwagę okoliczności należy się jednak liczyć również ze współczesną produkcją wyrobów krzemiennych.

Niestety, na przykładzie powyżej przedstawionych przedmiotów wyraźnie widać rozbieżność zainteresowań archeologów i kolekcjonerów. Dla tych ostatnich istotnym jest posiadanie efektownych okazów, ich kontekst archeologiczny w najlepszym przypadku jest sprawą drugorzędną. Niekiedy jednak nazwa znanego stanowiska archeologicznego bywa wykorzystywana jako rodzaj etykiety mającej podnieść wartość posiadanych eksponatów. Zjawisko to zwiększa margines wątpliwości, czy dane dotyczące niektórych zabytków pochodzących z przypadkowych odkryć są wiarygodne.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Bargieł B., Libera J.
 1997 *Z badań nad formami bifacjalnymi w Małopolsce*, [w:] *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, red. J. Lech, D. Piotrowska, Warszawa, s. 145–161.
- Borkowski W., Kowalewski M.
 1997 *Krzemienne groty strzał z epoki brązu terenów Mazowsza i Podlasia*, [w:] *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, red. J. Lech, D. Piotrowska, Warszawa, s. 205–214.
- Chochorowski J.
 1985 *Sprawozdanie z badań przeprowadzonych w ramach AZP, na obszarze 101–83, położonym w obrębie gmin Wiązownica i Sieniawa, woj. Przemyśl*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- Kieferling G.
 2001 *Archeologiczne badania wykopaliskowe przeprowadzone na wielokulturowym stanowisku 8 w Radawie, gm. Wiązownica, pow. jarosławski w roku 2000*, „RPrzemyski”, t. 37, s. 33–42.
- Kopacz J.
 2001 *Początki epoki brązu w strefie karpackiej w świetle materiałów kamiennych*, Kraków.
- Libera J.
 2001 *Krzemienne formy bifacjalne (od późnego neolitu do wczesnej epoki żelaza w Polsce i na zachodniej Ukrainie)* Lublin.

- Lubelczyk A.
- 1983 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 100–86 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1984 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 100–87 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1985a *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 101–87 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1985b *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 102–87 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1986 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 100–88 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1988a *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 99–87 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1988b *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 102–86 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1989 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 101–88 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1999 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 101–85 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 2000 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 101–84 w województwie podkarpackim*, wydruk w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- Lubelczyk A., Mitura P.
- 1998 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 102–84 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- Proksa M.
- 1997a *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 102–85 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- 1997b *Sprawozdanie z badań powierzchniowych na obszarze AZP 103–85 w województwie przemyskim*, maszynopis w Archiwum Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu.
- Taras H.
- 1997 *Krzemieniarstwo kultury trzcinieckiej na wyżynach Wschodniomałopolskiej i Zachodniowołyńskiej oraz na zachodnim Polesiu*, [w:] *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, red. J. Lech, D. Piotrowska, Warszawa, s. 163–184.
- Wróbel H.
- 1991 *Badania nad osadnictwem kultury trzcinieckiej*, [w:] *Schyłek neolitu i wczesna epoka brązu w Polsce środkowo-wschodniej*, Lublin, s. 209–252.

ANEKS

Zestawienie 1

Stanowiska z wczesnej i starszej epoki brązu z dorzecza Lubaczówki znane z badań AZP. Spis wykonano w kolejności obszarów AZP z uwzględnieniem podziału chronologiczno-kulturowego. Numery kolejne przed nazwą stanowiska odpowiadają numeracji na ryc. 1. Określenia chronologiczno-kulturowe zastosowane w stosunku do zabytków podano za danymi z dokumentacji AZP (znak zapytania po numerze stanowiska oznacza znaleziska niepewne).

AZP 100 – 83: dotychczas nie przebadany

AZP 100 – 84: dotychczas nie przebadany

AZP 100 – 85: dotychczas nie przebadany

AZP 100 – 86

kultura mierzanowicka: brak

kultura trzciniecka: brak

wczesna epoka brązu:

1. Futory, st. 4

2. Futory, st. 6

3. Futory, st. 7

4. Futory, st. 8

5. Futory, st. 9

6. Futory, st. 10

7. Oleszyce, st. 13

8. Oleszyce Stare, st. 4

9. Oleszyce Stare, st. 1

10. Oleszyce Stare, st. 18

11. Oleszyce Stare, st. 19

12. Oleszyce Stare, st. 3

AZP 100 – 87

kultura mierzanowicka: brak

kultura trzciniecka: brak

wczesna epoka brązu: brak

AZP 100 – 88

kultura mierzanowicka: brak

kultura trzciniecka:

13. Basznia Dolna, st. 6?

14. Basznia Górna, st. 9?

wczesna epoka brązu:

15. Basznia Dolna, st. 5

AZP 101 – 83

kultura mierzanowicka: brak

kultura trzciniecka:

16. Czerwona Wola, st. 10

wczesna epoka brązu:

17. Czerwona Wola, st. 8?

AZP 101 – 84

kultura mierzanowicka:

18. Cetula, st. 12

19. Mołodycz, st. 17

20. Mołodycz, st. 18
 21. Radawa, st. 9
 22. Surmaczówka, st. 14
 kultura trzciniecka:
 23. Cetula, st. 14
 19. Mołodycz, st. 17
 24. Radawa, st. 14
 25. Radawa, st. 15
 26. Radawa, st. 16
 27. Radawa, st. 18?
 28. Surmaczówka, st. 10
 29. Surmaczówka, st. 11
 22. Surmaczówka, st. 14
 wczesna epoka brązu:
 30. Radawa, st. 8
 31. Surmaczówka, st. 9
 AZP 101 – 85
 kultura mierzanowicka:
 32. Stare Sioło, st. 20
 kultura trzciniecka:
 33. Stare Sioło, st. 11
 34. Stare Sioło, st. 16
 wczesna epoka brązu:
 35. Stare Sioło, st. 10
 36. Surmaczówka, st. 8
 AZP 101 – 86: dotychczas nie przebadany
 AZP 101 – 87
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka: brak
 wczesna epoka brązu:
 37. Lisie Jamy, st. 15?
 38. Lisie Jamy, st. 17
 39. Lisie Jamy, st. 28?
 40. Lisie Jamy, st. 21
 41. Lisie Jamy, st. 27?
 42. Lubaczów, st. 55
 43. Opaka, st. 6
 44. Wólka Krowicka, st. 9?
 45. Wólka Krowicka, st. 11?
 AZP 101 – 88
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka:
 46. Budomierz, st. 9?
 47. Krowica Hołodowska, st. 4?
 48. Krowica Sama, st. 2?
 49. Wólka Krowicka, st. 3?
 wczesna epoka brązu:
 50. Krowica Hołodowska, st. 6
 51. Krowica Hołodowska, st. 8?
 52. Wólka Krowicka, st. 2?
 AZP 102 – 83 (część na prawym brzegu Sanu)
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka: brak
 wczesna epoka brązu: brak
 AZP 102 – 84
 kultura mierzanowicka: brak

kultura trzciniecka:
 53. Cetula, st. 6
 54. Cetula, st. 7
 55. Makowisko, st. 19
 56. Makowisko, st. 21
 57. Ryszkowa Wola, st. 7
 58. Ryszkowa Wola, st. 14
 59. Zapalów, st. 23
 60. Zapalów, st. 24
 wczesna epoka brązu: brak
 AZP 102 – 85
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka:
 61. Zapalów, st. 5
 62. Zapalów, st. 8
 63. Zapalów, st. 10
 64. Zapalów, st. 11
 65. Zapalów, st. 18
 wczesna epoka brązu: brak
 AZP 102 – 86
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka:
 66. Bihale, st. 8
 wczesna epoka brązu:
 67. Bihale, st. 1
 68. Bihale, st. 10
 69. Bihale, st. 12?
 AZP 102 – 87
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka: brak
 wczesna epoka brązu:
 70. Łukawiec, st. 10?
 71. Łukawiec, st. 12
 72. Łukawiec, st. 32?
 73. Krowica Lasowa, st. 2
 74. Szczutków, st. 22
 75. Szczutków, st. 26?
 AZP 102 – 88: dotychczas nie przebadany
 AZP 103 – 84:
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka: brak
 wczesna epoka brązu: brak
 AZP 103 – 85:
 kultura mierzanowicka: brak
 kultura trzciniecka: brak
 wczesna epoka brązu:
 76. Korzenica, st. 12
 77. Laszki, st. 29
 78. Laszki, st. 40
 79. Laszki, st. 48
 80. Mięgisz Stary, st. 9
 81. Mięgisz Stary, st. 13
 82. Mięgisz Stary, st. 15
 AZP 103 – 86: dotychczas nie przebadany

Лосе Funde der bificalen Feuersteinerzeugnisse, gefunden am Fluß Lubaczówka

Zusammenfassung

Der Bericht betrifft fünf bificalen Feuersteinerzeugnisse, die im Jahre 2000 zufällig gefunden wurden. Die Sichel (Abb. 3a.) ist mit der Trzciniec – Kultur, die Speerspitze (Abb. 3b) mit der Mierzanowice – Kultur, das sichelförmige Messer (Abb. 4a) mit der frühen Bronzezeit (Strzyżów- Kultur?) und die kleinen Pfeilspitzen (Abb. 4b–c) mit der Bronzezeit (Lausitzer – Kultur) (?) verbunden. Diese Funde werden in einem breiteren territorialen Ausmaß des Zuflußgebiets von Lubaczówka betrachtet (Abb. 1–2).

Die Autoren befassen sich hier mit der Frage der Authentizität der losen, zufälligen Feuersteinfunde, die leicht zu fälschen wären, das heißt sie könnten auch heute angefertigt werden. Gewisse Zweifel erwecken hier einige technologische Merkmale (die Frische der Negativabdrücke) der beschriebenen Pfeilspitzen.

Гжегож Киферлинг, Эльжбета Трела

Разрозненные находки двусторонних изделий из кремня в бассейне Любачевки

Резюме

Сообщение посвящено пяти двусторонним изделиям из кремня, случайно обнаруженным в 2000 году. Серп (рис. 3а) отнесен к тжцинецкой культуре, наконечник копья (рис. 3б) – к межановицкой культуре, серповидный нож (рис. 4а) – к ранней эпохе бронзы (стжижовская культура?), а наконечники стрел (рис. 4б–с) – к эпохе бронзы (лужицкая культура?). Находки рассматриваются в широком плане на фоне всего бассейна Любачевки (рис. 1–2).

Авторы обращают внимание на проблему определения подлинности разрозненных и случайных кремневых находок, которые легко подделать (современного изготовления). Определенные сомнения вызывают некоторые технологические признаки («свежесть сколов») у описываемых наконечников стрел.